

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec 2.—20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V spravi prejemov mesečno . . 1.—80
== Sobotna izdaja: ==
 za celo leto K 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

== Inserati: ==
 Enostolpna petstvarsta (12 mm široka in 3 v m visoka ali nje prostor)
 za enkrat po 3 v
 za dva- in večkrat . . . 25.,
 pri večjih naročilih primeren pečen: po do ovorn.
== Poslano: ==
 Enostolpna p. t. t. v. r. po 60 vin.
 Izhaja vsak dan izven omeli nedelje in prazn. ko. ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga vozi red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun ročne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7593. — Upraviškega telefona št. 188.

+ Cesar Francišek Jožef I.

Iz Schönbrunnna h kapucinom.

Malo je primerov, ki bi nazorneje pričali o minljivosti vsega posvetnega veličastva, nego Schönbrunn v zvezi z grobnico pri kapucinih, kjer pokopavajo člane naše vladarske hiše. V Schönbrunnu prekrasno, bujno življenje narave, z vsemi čari, ki jih jej more dati človeška umetnost; k temu prelepi grad s svojim častitljivim in neprecenljivim notranjim sijajem, — v kapucinski grobnici pa tihota, molčeca bogomiselnost, ki je obrnjena proč od vsega časnega, posvečena edinole večnosti.

Pot iz Schönbrunnna v tiho grobnico h kapucinom so šli tudi zemski ostanke cesarja Franca Jožefa I., kakor so šli ostanke njegovih prednikov in znamenitih sorodnikov. Zadnja, zadnja pot. Tisoči in tisoči hvaležnih podanikov mu izkažejo na tej poti zadnjo čast, potočijo za njim zadnje solze. Tu bodo lahko spoznali, kako minljivo je vse pozemeljsko, kako ima vse to, kar nam je na zemlji ljubo in drago, le trenutno vrednost, za večnost pa nima nobene cene, ako ni ožarjeno z lučjo božje milosti. Koliko plemenitih namenov je imel naš cesar s svojo državo in svojimi narodi. Koliko bi bil mogel storiti za naš častni in večni blagor, če ne bi bile njegove volje ovirale naravnost nepremagljive zapreke, katere mu je gromadilo notranje strankarstvo in zunanje nasprotovanje. In sedaj je to plemenito srce, ki nam je vedno želelo le najboljšo, za vedno nehalo biti in njegovih zemskih ostanke bodo počivali poleg vladarjev in vladaric, ki so šli pred njim v večnost in so enako kakor on vse svoje življenje posvetili dobrobiti svojih podanikov.

Kapucinska grobnica je smrtno domovje Habsburžanov. V njej pa ni tiste mračne brezupnosti, kakor veje nad grobovi staropoganskih dinastij na Vzhodu, katerih piramide in templi naj bi služili le slavi in častihlepuj onih knezov. Kapucinska grobnica je marveč podoba naše krščansko-katoliške dinastije, ki po zgledu sv. Frančiška posveča svoje življenje službi ubogih, katere hoče z močocnikmi tega sveta vred priversti v božje kraljestvo.

Vsi knezi in kneginje habsburške hiše, ki leže pokopani pri kapucinih, imajo nekaj skupnega z ustanoviteljicami tega grobišča, s tistimi davno umrlimi cesaricami 17. stoletja, ki so bile bolj redovnice na cesarskem prestolu, nego visoke svetne žene. Ko hodiš po cesarski grobnici, ti prihajajo v spomin po vrsti vsi veliki Habs-

buržani in Habsburžanke, s katerimi je zgodovina naše domovine v zadnjih treh stoletjih tako tesno zvezana.

Kapucinska grobnica je grobišče tistih knezov in kneginj iz habsburške in habsburško-lotarinške hiše, ki so od začetka 17. stoletja prestolovali na Dunaju. V prejšnjih stoletjih je bilo to, kakor znano, drugače. Zastoj bi iskali pri kapucinih grobov cesarjev in cesaric ter nadvojvod in nadvojvodinj iz stoletij pred cesarjem Matijem. Pač pa najdemo v njej večino Habsburžanov, ki so umrli v 17. in začetkom 18. stoletja, kakor tudi malone vse umrle člane habsburško-lotarinške hiše. Saj je mavzolej velike cesarje Marije Terezije takorekoč središče grobnice, iz katere vodijo po njeni smrti napravljene hodniki v nove prostore, v katerih najdemo zemске ostanke potomcev velike cesarice. Eden teh novozgrajenih mavzolejev, ki je naravno najbolj oddaljen od starejših grobov, hrani krsti prestolonaslednika Rudolfa in cesarice Elizabete; poleg njiju je našel danes svoje zadnje počivališče tudi cesar Franc Jožef. Naj so še taki viharji hrumeli krog kronanih glav tu pokopanih vladarjev, tu je smrt nad njimi vsemi razprostrla svoj veličastni mir, ki je enak za vse zemljane, naj so v življenju zavzemali najvišja mesta ali pa bili zadnji med zadnjimi. Koliko sreče, koliko udanosti, koliko ljubezni, koliko sijaja, pa tudi koliko gorja in solz je zvezanih z imenom Franca Jožefa, Elizabete in Rudolfa. A tu v veličastvenem, posvečenem mavzoleju kapucinske grobnice so združeni v tistem svetem miru, ki ga daje samo katoliška vera.

V grobnici v Arstättnu na Nižjem Avstrijskem počiva drug visok par. Zavratno umorjeni nadvojvoda Franc Ferdinand in njegova soproga vojvodinja pl. Hohenberg, ki je do zadnjega dihleja delila z njim njegovo usodo. Ta dva ne počivata v kapucinski grobnici, in sicer po lastni odredbi. Ne kakor bi ne spadala k cesarski hiši, marveč po lastnem razsodku. V tej odredbi nadvojvode Franca Ferdinanda je kakor nekako predznamenje za preusodne dogodke, ki so v zvezi z njegovo smrtjo; kakor bi bil v naprej slutil, da bo njegova smrt razplamenila na svetu vihar, ki se kapucinski grobnici nikakor ne prilega. Kakor bi bil v naprej slutil, da bo po njegovi smrti zahrnel vihar svetovne vojne, ki bo izpremenil lice Evrope. Nadvojvoda Franc Ferdinand je bil ponosna bojna natura. Plemenito in neupogljivo je zastopal pravico in pravičnost. Bil je izjemna prikazen med knezi sedanjega stoletja. Svojo iskreno ljubljeno soprogo, s katero je bil morganatično poročen, si je moral takorekoč priboriti. Kakor kaka nova zvezda sta se pojavila na evropskem knežjem ne-

bu nadvojvoda Fran Ferdinand in njegova soproga. Hipno in nenadoma sta izginila. Temu izrednemu zgodovinskemu stališču umorjenega knežjega para se prilega tudi njuna posebna grobnica v Arstättenu.

Nasprotno pa pokojni cesar Franc Jožef ni bil strastna bojna natura, bil je tih, odločen in stanoviten borec, a še veliko bolj trpin. Kapucinska grobnica z mnogostevilnimi tam pokopanimi Habsburžani in Habsburžankami, ki so podobno kakor pokojni Franc Jožef veliko pretrpeli in prestali, se tako zelo prilega, kakor zadnje počivališče nezabnega predragega nam cesarja Franca Jožefa I.

Cesar na mrtvaškem odtu.

Dunaj, 29. nov. (K. u.) Danes zjutraj, predno so bili ljudje pripuščeni v cerkev, je blagoslovil višji dvorni kaplan in dvorni ceremonier monsieur Dworak z asistenco dvorne duhovščine vladarjevo truplo.

Dunajščani pri mrtvem cesarju.

Ljudje so včeraj še bolj kot predvčerajšnjim kropili rajnega cesarja. Proti večeru je nastala taka gneča, da je policija zaprla vse ceste, ki vodijo na Dvor. Najmanj 70.000 ljudi je oblegalo Dvor, vsi bi se bili radi še enkrat poslovlili od rajnega vladarja. Neprestano so dohajala odposlanstva z venci; 672 so jih izročili do 5. ure popoldne. Ljudi so včeraj bolj počasi pripuščali k mrtvem cesarju kot predvčerajšnjim, ker so neprestano prihajala odposlanstva.

Policija je ukrenila za današnji dan velikanske priprave, ker računa, da bo nastop ljudstva tak, kakršnega še ni bilo; večji kot pri veliki razsvetljavi ob vladarskem jubileju 2. decembra 1908 in pri slavnostnem izprevodu 22. junija 1908. Sinoči ob 6. uri so že opazovali na več točkah, mimo katerih se bo pomikal pogreb, gruče ljudi, ki hočejo prečuti celo noč in ostati tam tudi danes, dokler ne bo šel pogreb mimo. Policija je izdala lastnikom oken izkaznice; na tisoče ljudi je oblegalo včeraj policijsko predsedstvo, da so dobili izkaznice, brez katerih bi danes ne mogli priti niti domov, dokler ne bo pogreb končan.

Zvonenje na Dunaju rajnemu cesarju.

Od 9. do 10. ure popoldne in od 12. do 1. ure popoldne so zvonili na Dunaju rajnemu cesarju.

Armada pri pogrebu cesarja Franca Josipa I.

Dunaj, 30. nov. 1916.
 Pogreb cesarja Franca Jožefa I. je otvoril eskadron cesarskih dragoncev št.

1; ena stotnja 1. bataljona pešpolka št. 99 je spremljala cesarja; eskadron dragoncev polka št. 3 je zaključil pogreb. Špalir je tvorilo 13.800 mož s častniki. Na desni strani cest, skozi katere se je pomikal pogreb, so stale čete armade, vojne mornarice in ogrske deželne brambe, na levi strani ceste pa čete naše deželne brambe in črnovojniki. V cerkvi sv. Štefana so se zbrali generali in častniki, ki so tajni svetniki ali pa komorniki in odposlanstva tistih polkov, katerih imejtelj je bil rajni cesar Franc Jožef I. Za pogrebom so šle deputacije navedenih polkov imena cesarja Franca Jožefa I., ostali častniški zbor se je zbral z vojaško duhovščino in z vojaškim uradništvom na Ringu.

Nemški cesarjevič pri pogrebu cesarja Franca Jožefa I.

Dunaj, 29. nov. (K. u.) Nemški cesarjevič se bo pripeljal jutri zjutraj ob 8. uri na pogreb cesarja Franca Jožefa I. Cesar Karel ga bo sprejel, pozdravil in spremljal na Dvor, kjer bo stanoval. Po pogrebu se bo cesarjevič zvečer z Dunaja odpeljal.

Tuji poslaniki pri cesarju Karlu.

Cesar Karel je zasiljal 29. t. m. popoldne ob 4. uri na Dvoru poslanike tujih držav.

Angleži o cesarju Franca Jožefu I.

Amsterdam, 29. nov. (K. u.) Angleško časopisje piše ob smrti cesarja Franca Jožefa I. po zgledu italijanskega in francoskega časopisja nedostojno in celo psujejo; povzljajo tudi publico, da si je Nemčija podvrgla Avstrijo in ji napovedujejo strašno usodo. Izjemo dela v gotovi meji »Manchester Guardian«, ki izvaja: Odkar je umrla kraljica Viktorija, je bil Franc Jožef najčastitljivejši med evropskimi kronanimi glavami. Spoštovan ni bil le radi svoje starosti. Životopisu pristavlja: Slabič bi se bil v takih britkostih zgrudil, a Franc Jožef jih je dostojno prenašal. Avstrija je postala po letu 1914. morebiti trdnjehja, kot kdajkoli prej. Tudi »Morningpost« pripozna, da je bil cesar Franc Jožef I. častitljiv vladar in da so se morale njegove čednosti spoštovati. »Daily News« se tudi trudi, da pišejo dostojno, kar se o listu »Westminster Gazette«, ki je z vlado v zvezi, ne more trditi.

Novi cesar.

Cesar Karel v Budimpešti.
 Budimpešta, 29. nov. Cesar Karel bo obiskal bodoče tedne trikrat Budim-

LISTEK.

Goriška prvostolna cerkev pred in med italijansko vojsko.

P. Š.

Velika ni goriška sveta prvostolna cerkev, toda lepa in po pravici ponos vseh zvestih Goričanov. Od zunaj skromna in ponižna, stoji presenečen, ko prestopiš njeni prag, tolike lepote nisi pričakoval. Marsikomu se je že tako godilo. Veliki oltar je naravnost mojstrsko delo, posebno tabernakel išče para v Avstriji. Na epistolski strani v prezbiteriju visi krasna Tintoretijeva slika, Marijino vnebovzetje, slika velikanske vrednosti, za kar priča že slikarjevo ime. To sliko je neki c. in kr. častnik odpeljal že v začetku vojne v Šempas, od tam so jo vojaki prepeljali v Črniče in iz Črnič v Zatičino, kjer je sedaj na varnem. Poleg glavnega oltarja ima stolnica še 15 oltarjev, ki so vsi iz marmorja in sploh velike vrednosti. Zelo lepa je slika v oltarju vernih duš, ki nosi letnico 1669. Nad vse lep je oltar v svetišču na evangeljski strani. Za tem oltarjem je železna ograja od stropa do tal, prostor odmenjen za zaklad goriške prvostolne cerkve. In ta zaklad je dragocen, umetniška

vrednost bi šla v milijone. Tu se hranijo štirje velike relikvariji, doprsni kipi sv. Mohorja, sv. Sigismunda, sv. Lavrencija in sv. Felicite, vsi iz čistega srebra. Mitra in pluvijal sv. Mohorja sta posejana z zlahtnimi kamni. Kipi so votli in napolnjeni z relikvijami dotičnih svetnikov. Na visoke praznike so stali ti kipi na glavnem oltarju med pontifikalno mašo prevz. metropolit. Eden izmed stolnih vikarjev jih je moral osebno prinesiti in odnesti odt z roketom in rdečo štolo. Za to ograjo se hrani dalje lesena škofovska palica svetega Mohorja, škofovska palica patrijarha Popona iz Kristala, velik srebrn križ velike vrednosti itd. Lesenih relikvarijev, starodavnih oblik, napolnjenih z ostanke raznih mučenikov, je vse polno. Vse te dragocenosti so nekda prenesli iz Ogleja, ko je bil patrijarhat zatrt in upostavljena goriška nadškofija. Ob visokih praznikih so bile relikvije izpostavljene v počesčenje. Dva težka železna zastorja sta bila s posebnim strojem spuščena do tal, in tvoje oko je v blešku električnih žarnic z zanimanjem gledalo to starodavno krasoto in umetnost in s spoštovanjem kosti slavnih oglejskih mučenikov.

S tem pa naštevaje dragocenosti goriške prvostolnice ni še končano. Slavnica cesarica Marija Terezija je to cerkev, ko je postala prvostolnica, na prav poseben način obdarovala. Njen dar je velika

srebrna monštranca z latinskimi napisom na stojalu, ki se glasi v prostem prevodu: »To sveto posodo darujeta sinu Marije Marija Terezija in njeni sin. Lunula k tej monštranci je posejana z briljanti in ametisti, posebno veliki so ametisti.

Kelih, ki ga rabi metropolit pri pontifikalnih mašah, je tudi dar cesarice Marije Terezije. Ravno tako velika srebrna svetilka pred glavnim oltarjem, šest velikanskih svečnikov in križ, težak, da ga imaš kaj dvigniti. Vsi ti predmeti imajo na treh straneh izdelanega cesarskega orla in primeren napis v latinskem jeziku. Ni čuda torej, da se je takoj v začetku vojne oglašil konservator dr. Gnirs in odobljal vse to na cesarski Dunaj. Vse se je vložilo v velikanske zaboje, naložilo na vozove, ki so jih obstopili vojaki z nasajenimi bajoneti in vozovi so se počasi premikali proti Volčji Dragi. In to je bilo potrebno, italijanska vlada namreč dobro ve za te dragocenosti, saj so polovico oglejskega zaklada prenesli nekda v Videm, in v Vidmu so baje že prejšnje čase obžalovali, da nimajo vsega oglejskega zaklada tam.

Nekaj posebnega v goriški prvostolnici je prižnica; marmornat angel jo drži na glavi, oziroma na umetniško izdelani kamniti blazinici. Vsa je iz marmorja in oplešana z umetniško izdelanimi reliefi. Prižnica ima napis: Largo nobilitatis dono. Značilna za goriško prvostolno cerkev je

velikanska slika-freska, ki se razteza čez ves cerkveni strop, ki je raven. Slika nam predstavlja nebesko glorio in je mojstrsko delo slikarja Quaglia. Na stropu obeh galerij so manjše slike, ena izmed njih predstavlja Rudolfa Habsburškega, ki spremlja sv. Popotnico čez narasli potok. Na desni galeriji visi na steni krasna madona, delo mojstra Tominza.

Ko stoniš v goriško prvostolnico, se ti zdi, ga hodiš po pokopališču. Kofci vsa tla so pokrita z grobnimi ploščami, pod katerimi spe večno spanje goriški aristokrati in bogati meščani preteklih časov, kakor pričajo napisi. V že omenjenem svetišču stoji ob steni kamenit spomenik zadnjega goriškega grofa Lenarda. V naravnih velikosti stoji deželni knez, oblečen z železnim oklepom, v roki močeno sulico.

Stolnica ima tri zakristije. Najlepša je ona stolnih vikarjev, nad vse dragocene so freske, ki dičijo gotični strop; angeli, ki drže v rokah različne muzikalne instrumente. Iz te zakristije se pride v ono stolnih kanonikov, kakor kaže napis: Ad canonicos Metropolitane. To sliko diči slika bivših ilirskih metropolitov: 1. grof Attius, 2. Edling, 3. Inzaghi, 4. Walland, 5. Fuschin, 6. Gollmajer, 7. Zorn, 8. Kardinal Missia, 9. Jordan.

Cerkvena oblačila, ki se hranijo v teh zakristijah, so naravnost velike vrednosti. Pred vsem omenim prekrasen ornat, ki je

pešto. Prvič bo prišel 5. ali 6. sam; sredi meseca decembra pa s cesarico Cito. Izključeno ni, da se bo takrat pripeljal na Dunaj cesarjevič. O božiču bosta cesar in cesarica na Dunaju, januarja bosta bivala več časa v Budimpešti. Radi dvornega žalovanja ne bo večjih slavnosti, pač bo pa delil cesar v Budimpešti avdienco.

Predsedstvo državnega zbora pri novem cesarju.

Dunaj. Poročalo se je že, da se bo predstavilo v petek 1. decembra novemu cesarju predsedstvo obeh zbornic državnega zbora. Predsedstvo poslaniške zbornice bodo zastopali predsednik dr. Sylvester in podpredsednik Romanczuk, Pogačnik in Jukl; podpredsednika Malfatti in Zdarski sta bolna, Pernerstorffer ne bo prišel v avdienco radi svoje pripadlosti socialno demokratski stranki.

Ogri se živahno pripravljajo na kronanje.

Dasi bo kronanje omejeno, se Ogri živahno pripravljajo nanj. Posebno municipiji bodo razvili svoj starobližnji zgodovinski sijaj. Na slavnostnem prostoru je le malo oken, ki jih bodo zasedli uradniki in plemiške rodbine. Kronanja se bo udeležilo tudi veliko avstrijskih dostojanstvenikov. V notranjem ministrstvu se je ustanovil poseben odbor, ki bo vodil priprave za kronanje.

Hrvatski ban potrjen na svojem mestu.

Budimpešta, 29. nov. (K. u.) Uradni list je objavil sledeče Najvišje lastnoročno pismo:

Ljubi baron Škerlec!

Danes sem prevzel vladu in sem Vas na predlog Mojega ogrskega ministrskega predsednika potrdil na Vašem mestu.

Dano na Dunaju, 21. nov. 1916.

Karel I. r.

Grof Štefan Tisza I. r.

Koerber uradništvu.

Ministrski predsednik dr. pl. Koerber je naznanil, da se morajo držati državne oblasti sledečih načel:

»Oblasti se morajo najstrožje držati postav, ki obstojajo; to bodi prekolesij njih glavno navodilo. Pred postavo je vsakdo enak. Če bi se ne spoštovala ta zahteva postav, bi to ne bilo le krivično, marveč tudi nevarno, ker bi se zmanjšal pravni čut, ž njim pa tudi spoštovanje in udanost državi. Prebivalstvo, katerega vztrajnost in velika požrtvovalnost v sedanji vojski, ki je najstrašnejša vseh vojsk, jamči za pravni preporod naše domovine, bi to obgutilo kot nevhvaležnost. Oblasti morajo za to pri njih odločbah voditi le stvarni razlogi. Predočevati si morajo vedno, da tisti služi državi, kdor dela za ljudstvo; izpoznati morajo svojo dolžnost, da sodelujejo v okviru svojega delokroga na kulturnem in na gospodarskem polju. V neutrudljivem in nesebičnem delu javnemu blagobitu je vrec ugledu in veljave. Od uradnikov ne zahtevam samo, da brez vsake graje občujejo z vsakim in da takoj rešujejo pisle, marveč zahtevam tudi, da se tudi toplo zanimajo in sočustvujejo za želje in usodo prebivalstva, ki ima po prinesenih žrtvah na premoženju in krvi pravico, da to zahteva. Strogo se pa mora pokoriti tudi prebivalstvo postavam in odredbam; brezobzirno naj se nastopa proti tistim, ki bi sebi v korist ali na škodo splošnosti poizkušali,

da se izognejo postav, ker te sč se izdale v obrambo prebivalstvu. Tudi dojočbe, ki jih morebiti posameznik trdo čuti, se morajo izvajati, ker je le tako mogoče, da se zmagovito prebije in da se začetni blagobit skupnosti. Dolžnost nas vseh je, da služimo skupnosti; nobenemu se ne more pregledati. Oblasti pa morajo dajati zgled v izpolnjevanju dolžnosti.«

Postava o vojaški službeni dolžnosti v nemškem državnem zboru.

Berlin, 29. novembra. Danes je razpravljala zbornica v prvem in drugem branju o vojaški službeni dolžnosti. Prvi je govoril nemški državni kancler, ki je izvajal med drugimi: Nenasitna vojna divja naprej. Naši sovražniki hočejo tako. Naše črte so nepredrte, Rumunija, ki naj bi prinesla odločitev, dela pokoro. Bog nam je dosedaj pomagal, on nam bo še naprej stal ob strani. Naši sovražniki še nočejo miru. Po številu človeškega materiala nas presegajo. Skoraj cel svet jim dobavlja vojni material. Industrija in organizacija sta z vsakim nadaljnjim dnevom dolge vojne za konec odločilna. Vsaka roka, ki dela doma topove in strelivo, nadomestuje vojaka, varuje mlado življenje v strelskem jarku. Vsaka roka, ki živi v brezdeldju, pomaga sovražniku. Zato je naša dolžnost, da sprejmemo to postavo, katere motivi niso vzrastli ob zeleni mizi, ampak na bojišču med bobnečim ognjem. Našo veliko nalogo bomo speljali le tedaj, če jo ne bomo podpirali le po zunanjem pritisku, ampak po svojem prepričanju. Prosim vas v imenu zveznih vlad, da sprejmete predlog, ki nam bo prinesel novo moč in nas bo dovedel do zmage in miru. — Vojni minister pl. Stein izvaja, da je postava namenjena, da prinese vojujočim se četam pomoč in podporo. Naša dolžnost in cilj postav je, da zmanjšamo prelivanje dragocene krvi. Hrabrost in razumevanje dolžnosti naših ljudi nam dajejo zavest, da ne bodo naše čete tudi proti močnejšemu sovražniku odpovedale. Vojni minister prosi zbornico, naj sprejme postavo v interesu vojujočih se čet. — Državni tajnik dr. Helfferich utemeljuje postavo in jo priporoča. — Govornik centra Spahn govori za sprejem zakona. — Nato izjavi še državni tajnik dr. Helfferich, da je zvezni svet odobril načrta postav o obsemdnem stanju in varnostnem zaporu.

Radoslavov o političnem položaju.

Sofija, 29. novembra. (K. u.) Radoslavov je poročal sobranju o položaju od zadnjega zasedanja. Glede na vojsko z Rumunijo je rekel: Bolgarska vlada je vedno delala na to, da ohrani prijateljstvo z Rumunijo. Začetkoma se je zdelo, da se bo dosegel uspeh. Ko so se leta 1915. pričele sovražnosti s Srbijo, je rumunska vlada v Sofiji formalno začetovila, da bo ostala nevtralna. Bolgarska vlada pa kmalu nato ni imela glede na Rumunijo nobenih iluzij več o tem, kar je nameravala Rumunija, in je zato morala ojačiti obrambo bolgarsko-rumunske meje. Rumunski poslanik Derussi se je vrnil koncem avgusta 1916 nazaj v Sofijo. Širil je govorice, da bi Rumunija vrnila Bolgariji Dobrudžo, če ostane v slučaju vojske Rumunije proti Avstriji Bolgarija pasivna. Tako hinavsko prijateljstvo, s katerim je poizkušala Rumunija, da pridobi čas za izvedbo svojih peklenških načrtov proti Bolgariji, je v Sofiji učinkovalo. Rumunija je medtem napovedala Avstriji vojsko; njene čete so kršile nevtralnost Bolgarije, ki se je odločila, da ostane

zvesta svojim zveznim dolžnostim in se ni mogla več obojavljati, dasi se je morala bojevati na dveh bojiščih. Položaj Bolgarije je zdaj v vsakem oziru zadovoljiv. Izpraznitev Bitolja je le hipno umikanje, sklenila se je z namenom, da se bo zopet pridobilo izgubljeno ozemlje in da se bo še bolj napredovalo. Ta trenutek se bliža. Vsled poročil, ki prihajajo iz Rumunije, upamo, da se bodo tamošnje operacije kmalu srečno končale. Radoslavov je govoril končno še o izgonu poslanikov osrednjih veselil iz Aten in izjavil: Upam, da bodo zvezne vlade lahko kmalu naznanile svojim parlamentom srečne vesti, katerim bodo pritrjevali vsi zvezni narodi. Radoslavov je Mackensenu prisrčno brzojavno častital na uspehih proti Rumuniji. Mackensen se je prisrčno zahvalil.

Blizje Gorice.

Curiški »Tagesanzeiger« poroča 29. t. m.: Zadnji sunki Avstrijcev so na Krasu pridobili del višinske postojanke vzhodno Gorice, ki je bil izgubljen v bojih od 1. do 6. t. m. Višine, ki so jih bili Italijani vzeli južno reke Vipave, so za to zdaj na krilu še bolj ogrožene, kot so bile prej.

Italijansko uradno poročilo.

28. novembra. Od Larca do Astica sovražna premikanja in topniški dvo-boji. Sovražni topovi in metalci min na julijski bojni črti v odseku pri Plaveh in vzhodno Gorice so delovali živahnije. Nekaj granat je padlo tudi v mesto; več poslopij je poškodovanih. Naše topništvo je odgovarjalo krepko.

Nove vojne odredbe v Italiji.

Iz Lugana: Rimska vlada je vse potrebno ukrenila, da se bodo pričela vsa zasebna društva in klubi ob pol 11. zvečer zapirati. V vojaške namene bodo rekvirirali vse velike pse.

Pred zasedanjem italijanske zbornice.

Curih, 29. nov. Iz Rima se poroča, da se nameravajo socialisti v sedanjem zasedanju zbornice obširno pečati z vprašanjem miru. Poslanec Turatti, ki bo prečital sklepe socialističnih zasedanj v Bologni in v Rimu, bo zahteval, naj se prične takoj razprava o koncu vojske. Boselli sicer želi, da bi se ne zavlekla razprava o vladni politiki, a izpeljati to pač ne bo mogoče. »Stampa« sodi, da bodo socialisti vladi povzročali še druge neprilike in da se ne bodo omejili le na vprašanje miru, a podrobnosti ne navaja. Listi vojnih hujskačev zahtevajo, naj tisti dan, ko bodo nameravali socialisti govoriti v zbornici za mir, govori ulica za vojsko; res se že pripravljajo na demonstracije; fakini pravijo, da jo bodo izpeljali; socialisti pa groze, da bodo priredili protidemonstracijo za mir.

Anglija skrbi za prehrano Italije.

Haa, 29. nov. Italijanski trgovinski in finančni minister se mudi zdaj v Londonu. Gre za to, da bo prevzela Anglija del prehrane Italije, ker jo Italija sama več ne zmaga. Anglija je že obljubila Italiji del žita, ki ga je v Avstraliji nakupila zase.

Osla se tudi vojna ne prime.

Bivši rimski dopisnik »Grazer Volksblatt« piše iz Švice, da postaja v Italiji gonja proti cerkvi in duhovščini vedno hujša. Vse pa prekaša slaboznani »Asino«, ki na nezasiščen način blati vse, kar je verskega, posebno pa vzvišeno osebo sv. očeta Benedikta XV. Zdi se, kakor bi bil papež danes preklican in izroččen brezverski drhali na milost in nemilost. Katoliški svet

se bo nekoč čudil, ko bo doznal, kaj vse se je italijansko časopisje za časa svetovne vojske dovolilo proti papežu.

Pred bitko pri Bukareštu.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 29. nov. Uradno:

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvoda Jožefa.

Armada generala pehote pl. Falkenhayna na Vlaškem zmagovito prodira. Močni ruski napadi v gozdih Karpatih in na erdeljski bojni črti so se izjalovili vsled žilave vztrajnosti avstrijskih in nemških čet. Naše postojanke smo držali.

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Nobenih posebnih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer.

Mesto Pitesci izpraznjeno.

Dunaj, 29. nov. (K. u.) Vojni tiskovni urad poroča, da je sovražnik Pitesci izpraznil. (Pitesci leži ob Argesu in je važno železniško križišče. Steje okoli 16.000 prebivalcev.)

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 29. nov. Veliki glavni stan:

Vojna skupina generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa.

V gozdih Karpatih in na erdeljski vzhodni bojni črti je Rus na več mestih včeraj napadal nemške in avstrijske črte. Bil je poražen. Male krajne uspehe je plačal s krvavimi žrtvami. Armada generala pehote pl. Falkenhayna na celi vlaški bojni črti zmagovito napreduje. Pred njo se umika sovražnik v neredu proti vzhodu.

Bojna skupina maršala pl. Mackensena.

Donavska armada se pomika v soglasju s silami, ki operirajo bolj na severu. V Dobrudži se le malo bojujejo.

Berlin, 29. nov. zvečer. Veliki glavni stan:

Rusi so zopet napadli na vzhodni bojni črti Erdeljske; kako se je napad končal, se še ni poročalo. Pitesci smo vzeli.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 29. novembra. Uradno:

Na Vlaškem prodiramo dalje. Pri Giurgiu smo ujeli 2 častnika in 200 mož. Ob Donavi med Tutrakanom in Črnovodu ogenj pehote. Pri Silistri so od časa do časa streljali s topovi. V Dobrudži slab topovski ogenj in boji patrolj.

Rumunsko uradno poročilo.

27. novembra. Na zahodni meji Moldave se ni nič izpremenilo. Na severni meji Vlaške obstreljuje topništvo Tabla Buttii; dalje obstreljuje dolino Prahova in okolico Dragoslovele.

Na levem krilu zahodne bojne črte je sovražnik včeraj napadal, a smo ga odbili. Naše čete so se umaknile pri Aluti in Topemlogu nekoliko proti vzhodu. Pri Smerdioasi besni boji.

Ob Donavi obstreljevanje s topovi.

V Dobrudži nič novega.

Rusko uradno poročilo.

28. novembra. Zahodno od Rige sta dve nemški stotniji napadli naše

dar Marije Terezije. Narejen je iz modre svilne in razkošno okrašen s srebrom in zlatom; posamezni kosi so tako težki, da se ornat more rabiti le pozimi. Cesarica Marija Terezija je sama lastnoročno pomagala šivati to prekrasno obleko. Poleg tega ornata ima cerkev še polno mašnih plaščev, ki so dar Marije Terezije, kakor pričča vdelani grb cesarske hiše in črki M. T., ki ga nosijo plašči ob robu, plujivali na zaponkah. Zelo lep e ornat vijoličaste barve, ki je narejen iz gala-obleke grofice Chambord. Zgodovinske vrednosti so albe in plašči, ki so jih prinesli nekdanj iz Ogleja v Gorico. Albe imajo visoke čipke, kakor jih sedaj sploh ne vidiš več. Zanimiv je baldahin, ki ga nosijo pri procesijah, narejen je iz baldahina nad tronom francoskega kralja Karla X. Ves iz rumene svilne ima vtakane krasne srebrne lilije. Predalec bi zašel, če bi hotel naštevati vse, kar hrani goriška prvostolnica, našto dokazuje, da je vredna naslednica oglejske patrijarhalne cerkve.

Nad 14 mesecev je bila Gorica izpostavljena italijanskim granatam in šrapnelom. Malo stavb je, ki niso trpele v tem ognju in tudi goriška stolnica ima svojo žalostno zgodovino. Prvo rano je dobila dne 21. junija preteklega leta. Priplaval je italijanski zrakoplov in vrigel svojo bombo, ki je zadela cerkev nad desnim lateralom; prodrla je streho, strop in sč s strašnim

pokom razletela v omari, kjer so se hranili svečniki in okras oltarja Oznanjenja M. D. Zelo pokvarjena je bila slika Rudolfa Habsburškega, ki podaja svojega konja duhovno, nosečemu sv. popotnico. Ljudstvu, ki je čakalo v cerkvi blagoslova, se ni nič zgodilo. Nesrečen dan za stolnico je bil 24. julij lanskega leta: okoli 5. popoldne je bila zadeta tretja zakristija od težke italijanske granate, ki jo je popolnoma opustošila, kar je bilo tam, je bilo strto v drobne kosce. Takrat je mnogo trpelo tudi svetišče, katero je poplavila voda. Drobec te granate je odletel do vrat v župnišče in prebil tam stoječemu monsignoru Pavletiču peto skoz in skoz. Več mesecev je trpel ubogi monsignor, sedaj je zdrav in na varnem v Zatičini. V naslednjih mesecih je imela stolnica očividno srečo, celo obstreljevanje mesta meseca novembra in decembra preteklega leta je srečno prestala, zato pa je ljudstvo kaj rado zahajalo v stolnico, kjer se mu je zdelo zelo varno. Da je tudi med tem časom razpočil nad cerkveno streho marsikak šrapnel, da so padale na streho krogle italijanskih strojnic, je umevno, te rane pa niso bile hude. V cerkvi se je vršila služba božja ponavadi. V postu smo imeli celo postne pridige, a ni jih držal pridigar iz Italije, ampak monsignor Kastelic. Veliki teden se je postavil božji grob kakor v mirnih časih. Na veliki petek je priletela v Gorico samo ena gra-

nata, očividno cerkvi namenjena, padla je ravno pred stranska vrata v stolnico, škoda ni bilo nobene, a še danes se zdi čudno, kaj so nameravali Italijani z onim posameznim strelom. Na veliko soboto zvečer je bila procesija Vstajenja, a ne po cerkvi, kakor bi kdo mislil, ampak po goriških ulicah, po stolni ulici na stolni trg in po trgu sv. Hilarija nazaj v cerkve. Mestne godbe takrat ni bilo, streljali pa so s kanoni Italijani. Marsikdo izmed udeležencev pri procesiji je pozneje zatrjeval, da te procesije ne bo kmalu pozabil.

Na velikonočni ponedeljek ob 6. uri popoldne je bila cerkev zadeta nad prezbiterijem, granata je eksplodirala v podstrešju, precej velik kos je prebil gotični strop in nasul kamenje na oltar. Na velikonočni torek popoldne so Italijani merili na deželni dvor in sicer na del nasproti zakristiji. Ena krogla je zadela cerkev, druge deželno hišo. Ubit je bil en človek.

Stolni vikarji so skrbeli, da je bila cerkev ob praznikih in drugih slovesnih prilikah lepo ozaljšana s cveticami, da je ljudstvo vsaj nekoliko pozabilo, da je vojska, ki je divjala okrog cerkve. Posebno krasna je bila slovesnost zlate maše msgr. Kolavčiča. Cerkev je bila v ta namen lepo okrašana in zlata maša se je vršila ob veliki udeležbi ljudstva iz mesta in okolice. Pri zlati maši so bili navzoči visoki vojaški in civilni dostojanstveniki. Bila je to zadnja

velika slovesnost v stolnici in tudi zadnja pontifikalna sv. maša, kajti komaj se je poglelo večje zlate maše, je napočil žalostni dan 6. avgusta.

Bilo je zjutraj ob petih in pol, ljudstva se je zbralo k prvi maši vse polno, kajti nič ni kazalo, da bomo imeli poseben dan. Dva vikarja sta sedela v spovednicah, tretji je pridigoval, in tedaj je začela tragedija. Prva granata je zadela cerkev v steno v stolni ulici, druga je zadela pročelje, toda ni se razletela, tretja je eksplodirala v podstrešju ob tramu tik nad večno lučjo in močno poškodovala fresko na stropu, cerkev je začela goreti. To so bili trenutki, katere je težko popisati, doživeti jih moraš, potem veš žele, kaj se pravi biti v poslopju, ki ga obstreljujejo težki topovi. Najhujšo rano je stolnica dobila 8. avgusta, ko je granata porušila ves lev del cerkve v smeri proti stolni ulici. Tudi zvonik je ta dan trpel. Strel je zadel tudi zvonove in nad vse pretresljivo je bilo, ko so zadeti zvonovi združili svoje zvonove v mogočen akord, objokuje žalostno usodo krasne goriške prvostolnice. Da, lepa je bila, nam vsem draga in ponosni smo bili nanjo! Pustili smo jo na stečaj odprto, da bi sovražnik ne vlomil s silo maziljenih vrat, mi pa smo odhajali s žalostnim srcem...

izpostavljene oddelke, pa sta bili odbiti.

Rumunsko bojišče. Sedmograško: Došli niso nikaki podatki o izpremembi položaja. Donavska črta: Nič važnega.

Pred bitko pri Bukareštu.

Genf, 29. nov. Prehod čez Donavo je francoske liste zelo prestrašil: Polkovnik Rousset piše: Neverjetno se čuje, a res je pa le, da je Mackensen prekoračil Donavo. Mislilo se je, da bo to Saharovov pritisk v Dobrudži zabranil, a to se ni zgodilo. Čaka nas strašna nevarnost. »France Militaire« piše: Nahajamo se pred veliko bitko, ki se bo nazvala bitka pri Bukareštu. »Information« pravi: Mackensenova armada grozi Bukareštu; obrambna črta tam je izvrstna.

Skrivni ofenzivni načrt osrednjih velesil.

Lugano, 29. nov. »Stampa« piše: Skrivnost, v katero je bila zavita namera sovražnika v Rumuniji, se je že razjasnila. Avstrijske in nemške čete so svoj ofenzivni načrt popolnoma razkrile. Doslej se ni moglo vedeti, v koliko so bile Mackensenove in Falkenhaynovne operacije v zvezi. Proti vsakemu pričakovanju se je glavna pritisk sovražnika nenadoma obrnil proti zahodu Vlaški. Rumuni so pričakovali glavnega sunka v središču karpatske fronte v smeri proti Bukareštu. Sovražnik je pa udaril na skrajnem desnem krilu. Zvijaja se je popolnoma posrečila. Rumuni so bili vsled nastopa sovražnika v mali Vlaški popolnoma presenečeni. Mislili so, da so Falkenhaynovi napadi pri prelazih »Rdečega stolpa« in Vulkanu le demonstrativnega značaja in so pravo ofenzivo pričakovali čisto na drugem mestu. Tja so najbrže poslali tudi ruska ojačenja. Ofenzivni uspehi sovražnika so tedaj popolni.

Bukarešt.

Cur'h, 29. nov. Iz Petrograda se poroča: Vsa državna poslopja v Bukareštu so izpremenili v bolnišnice in jih zaznamovali z velikimi zastavami Rdečega križa.

Haag, 29. nov. V Londonu so bile večeraj razširjene vesti, da sta rumunska vlada in dvor Bukarešt zapustila in se preselila v Galac.

Plen v Rumuniji.

Berlinski »Tageblatt« poroča 29. m. m.: Naši voji prodirajo v Rumuniji tako hitro, da še ni mogoče pregledati celega plena. Naše čete so od 28. t. m. dalje zaplenile velike čede živine, zelo znatne množine žita in petroleja, 6 sanitetnih avtomobilov, 1970 železniških voz in 10 lokomotiv. V donavskih pristaniščih so zaplenile 6 parnikov in 79 ladij vlačilnic; 16 jih je bilo naloženih z ječmenom in z ovsom.

Rumunski kralj pri ruskem carju.

Lugano, 29. novembra. Napoveduje se, da se bosta sestala rumunski kralj in ruski car, ki je že prišel v Kijev.

400.000 Rusov na pomoč.

Lugano, 29. nov. Iz Petrograda se poroča: Veliki knez Nikolaj pelje 400.000 Rusov na pomoč Rumuniji.

Nikolaj Nikolajevič poveljnik rusko-rumunske armade.

Budimpešta. Veliki knez Nikolaj Nikolajevič bo prevzel višje poveljstvo rusko-rumunske armade. Nujno so ga pozvali v glavni stan k carju.

Rumunski vojni ujetniki potujejo v Sibirijo.

Budimpešta. »Politika Hirado« javlja: Rumunska vlada je poslala 20 tisoč vojnih ujetnikov v Besarabijo, od tu pa v Sibirijo, ker v Rumuniji ni več varno.

Grof Bobrinski.

Petrograd, 29. nov. (K. u.) Grof Bobrinski je odstopil kot poljedelski minister in je imenovan za najvišjega dvornega mojstra. Začasno vodstvo poljedelskega ministrstva je poverjeno dosedanjemu pomočniku Rittichu.

Pri Bitolju.

BERGSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 29. nov. Uradno:

S težkim ognjem smo odbili napad sovražnika na višine pri Bitolju. V ovinku Črne je primeroma mirno. Pri vasi Granište se je izjalovilo 6 sovražnih napadov. Pri Moglenici na obeh straneh Vardarja in na bojni črti pri Belašici topovski ogenj. Pri Strumi na obeh straneh živahen ogenj pehote. Pri Tahinskem jezeru smo razkropili z ognjem močne polzvedovane oddelke. Sovražno letalo je vrglo na Radulovo dve bombi, dve ženski in dva otroka sta bila ranjena.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 29. nov. Veliki glavni stan: Potem ko se je izjalovila razbremenilna ofenziva z juga, je sovražnik izvajal večeraj le delne sunke severozahodno Bitolja in pri Graništu (vzhod-

no Črne). Uspeha ni mogoč priložiti nobenega.

Berlin, 29. nov. Veliki glavni stan: Na bojni črti pri Bitolju je mirno.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Četaška vojska v severnem Epiru.

London, 29. novembra. (Kor. ur.) »Morningpost« poroča 27. t. m. iz Aten: Poslaniki sporazuma so obiskali večeraj grškega zunanjega ministra z ozirom na nastop grško-albanskih čet v severnem Epiru. Rekli so, da vodijo vstajo grški častniki. Minister je izjavil, da se vstaje ne udeležuje noben grški častnik. Poslaniki so nato izjavili, da bodo predložili slike častnikov, ki so preoblečeni v voditelje četašev. Italijanska vlada je prosila, naj se vsi ti častniki umaknejo iz Epira, ker bi sicer morala sama ščititi svoje čete. Grška vlada je sklenila, da bo svoje čete iz Epira umaknila.

Venizelos ali kralj Konstantin.

Rotterdam, 29. nov. »Nieuwe Rotterdamse Courant« poroča iz Londona: Lord Robert Cecil je večeraj v spodnji zbornici izjavil: Sedanji položaj na Grškem je preumeten, da bi mogoč biti trajen. Končno se mora odločiti med dvorom in Venizelom, ki oba v isti deželi izvršujeta vladno oblast, sta oba priznana in suverena. Zavezniki lahko z vso pravilnostjo volijo med enim ali drugim, ker jamčijo za ustavo, katero je kralj očitno zatajil. Zavezniki Venizela ne bodo zapustili.

Kralj Konstantin zdrav.

Dunaj, 29. nov. Iz Aten poročajo, da so vse po inozemstvu razširjene vesti o kralju Konstantinu brez vsake podlage. Kralj in njegova družina je pri najboljšem zdravju.

V Atenah vre.

Lugano, 29. nov. »Corriere della Sera« poroča iz Aten z dne 26. t. m.: Po mestu vedno hujše vre. Minulo noč so se vršili tajni sestanki rezervistov in častnikov. Nekaj Venizelistov je bilo na ulici tepenih. Okoli trideset trgovin v središču mesta so ponoči zaznamovali z malimi rdečimi križi. Pravijo, da so to tiste trgovine, katere naj se ob izbruhu nemirov oplenijo. Lastniki so znani Venizelisti.

Sv. sinod proti Venizelu.

Curih, 29. nov. Iz Aten poročajo: Sv. sinod je imel izredno sejo, v kateri je sklenil izraziti svoje simpatije škofom revolucionarnih okrajev, ki se niso pridružili venizelističnemu gibanju; to je enako prokletstvu venizelističskega gibanja.

Venizelova armada.

Curih, 29. nov. Iz Soluna se poroča: Venizelova in rumunska vlada sta se dogovorili radi novačenja Kucovlahov v Makedoniji. Kdor se ne bo prostovoljno javil, ga bodo s silo uvrstili med vojake. Na ta način upajo dobiti okoli 100.000 mož. Venizelova armada šteje sedaj 30.000 mož, od katerih jih pa morajo 13.000 še izvežbati.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 29. nov. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta.

Pri Givenchy (jugozahodno Lensa) se je izjalovil ponoči izvedeni sunek neke angleške stotnije. V ozemlju Somme se je v večernih urah povzela sovražni ogenj severno Ancre in gozda St. Pierre Vaast.

Berlin, 29. nov. zvečer. Veliki glavni stan:

Živahno se je streljalo severno Somme in pri Serre in pri Sailly.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Napad Zeppelinov na Anglijo.

London, 29. novembra. (Kor. urad.) Uradno: Napad Zeppelinov je po zadnjih poročilih povzročil le malo škode, dasi je bilo vrženih nad sto bomb. Neka ženska se je tako prestrašila, da je umrla; ranjenih je bilo pet mož, sedem žena in štirje otroci. Važne vojaške škode ni bilo.

London, 28. novembra. (Kor. urad.) Uradno: Med napadom Zeppelinov je bilo 9 oseb ranjenih.

Razna poročila.

Saški kralj Friderik Avgust

je večeraj 29. t. m. odpotoval s princem Janezom Jurijem na Dunaj k pogrebu rajnega cesarja.

Bivši predsednik države Oranje umrl.

Bloemfontein, 28. novembra. (Kor. ur.) Reuter: Umrl je prejšnji predsednik države Oranje, Steijn.

Nova angleška neumnost.

London, 29. novembra. (Kor. ur.) »Morningpost« poroča iz Washingtona: Državni urad je vznevoljen, ker angleška vlada noče dovoliti avstrijskemu veleposlaniku grofu Tarnowskemu prostega popotovanja. »New-York World« piše: Stališče, ki ga je zavzela angleška vlada, sicer ni razžaljivo Washingtonu, pač pa nova angleška neumnost.

Grey na dopustu.

Iz Haaga: Grey je obolel in odpotoval na deželo, kjer ostane več tednov, ker mora imeti popolen mir.

Gospodarsivo.

— **Deželno mesto za krmila.** Stranke, ki so prejele nakazila za otrobi, blaga pa še ne, naj potrpijo, ker se blago zaradi ustavljenega železniškega prometa ne more doposlati. — Sicer se pa stranke opozarjajo tudi na to, da je nakazana krmila treba tekom 14 dni iz mlinov odvzeti, sicer se bodo oddala drugim potrebnejšim občinam. Nekatere stranke oziroma županstva še sedaj ne store potrebnih korakov za dobavo nakazanih otrobov, dasi dobe na dotičnih nakazilih potrebna navodila glede plačila in prejema blaga. Vnovič moramo povdarjati, da so nakazila za otrobi ravnostake vrednosti, kakor »krušne karte«, so tedaj samo izkaznice, po katerih je imetnik take nakaznice opravičen, dobiti iz notri navedenega mlina otrobi. V gotovih slučajih jih dobi proti predplačilu, ki ga mora poslati »Gospodarski zvezi«, v nekaterih slučajih pa proti povzetju. Vse to je napisano na dotičnih nakazilih in se je treba strankam točno po tem ravnati in takoj potrebno ukreniti.

— **Mešana krma za kokoši.** Na deželo se pošilja mešana krma za kokoši le v celih vrečah po 50 kg, na kar se opozarjajo stranke, ki jo želijo dobiti. Mešana krma za kokoši je namenjena pred vsem za potrebe takih perutninarjev, ki nimajo nobene domače piče in se oddaja v Ljubljani tudi na drobno v množinah od 10 kg naprej. Kdor jo želi dobiti na deželo, naj jo naroči skuono za več strank, da jo dobi celo vrečo.

— **Mešana krma za konje.** Dosedaj sta se razdelila dva vagona te krme. Drugi vagon je bil hitro oddan. Sedaj imamo dobiti še tretji vagon te krme, ki se je nakazala z Dunaja že meseca septembra. Iz tega se vidi, kako počasi se dobivajo krmila od zunaj. Mešana konjsko krmo dobivamo iz tvornice za krmila v Pernešgu na Štajerskem, ki na našo ponovno dreganje še do danes ni mogla izvršiti naročila. V zadnjem času je promet zaht. tako da tudi iz tega vzloma ne moremo priti do potrebne krme.

— **Protivrednoti uvoz surov in vojni** so se izrekli načelniki zveze avstrijskih industrijev, ki so zborovali dne 26. novembra 1916. Ako bi se reglementiral uvoz surovin, bi bila s tem v naprej zadržana vsaka podjetnost, industrija bi zastala in stotisoči, ki se vrnejo iz vojne, bi zastonj čakali zaslužba. Za svobodno in uspešen razvoj gospodarskega življenja po vojni je neobhodno potreben čim večji uvoz surovin.

— **Zanembo vina** je adredilo tirolsko namestništvo v bolcanskem in meranskem okraju. Za izvoz treba posebnega namestništvenga dovoljenja.

— **Kako porabiti zmrzjen krompir.** Zmrznjeni krompir je nemudoma položiti v mrzlo vodo in v taki vodi postaviti na ogenj da se skuha. Krompir ima potem popolnoma navaden okus in ni spoznati, da je bil zmrznjen. Tako so dopolni te dni v mestni tržnici na Dunaju. Vsekakor se mora zmrznjen krompir takoj porabiti.

— **Platneno blago v nadrobni prodaji.** Izšla je vladna naredba, ki določa količino platnena blaga, katero smejo trgovci meseca decembra 1916 in meseca januarja 1917 prodajati v nadrobni trgovini. In sicer smejo prodati od zaloge po stanju dne 28. novembra 1916 naslednje množine: Surovo blago: 200 m ali 10 odst., največ pa 500 m; belo blago: 250 m ali 10 odst., največ pa 500 m; barvno, natiskano ali pisano blago: 150 m ali 10 odst., največ pa 300 m; napoljeno blago: 100 m ali 10 odst., največ pa 200 m; storjeni predmeti: do 10 odst. vsake posamezne vrste. Te oprostitve pa ne veljajo za tkanine po predpisih vojaške uprave. Gori navedeno oproščeno blago pa trgovci ne smejo prodajati dražje nego po cenah, ki so bile običajne pred 16. aprilom 1916. Vrhu tega mora vsak trgovec voditi natančen izkaz o prodanem blagu in o stanju zaloge ter dati ta izkaz na zahtevo vojnemu odseku platnene industrije na razpolago.

— **Na Ogrskem vodi arovizacijo krepka roka.** O predsedniku ogrskega prehranjevalnega urada, baronu Kürthyju, prihajajo zanimiva poročila. Kakor vihar, pometa iz uradov in pisarn vse nezveste, pa tudi ma-

lomarne in počasne uradnike. Ves promet z živili se iz Budimpešte enotno ureja, izvršujejo se temeljite izpremembe in krepke odredbe — vse brez velikih pisarj, brez enket in predpoizvedovanj. Pred nekaj dnevi so nastale v Budimpešti tožbe zaradi dovoza mleka in sladkorja, včeraj je pa že izjavil baron Kürthy županu, da bo v par dneh vse urejeno. In njegovi besedi se more verjeti. Za celo deželo uvede enotne cene za mleko, za sladkor uvede karte. Na en mah je tudi rešil vprašanje glede krompirja. Doslej so dovažali v Budimpešto po 18 vagonov krompirja na dan, kar ljudem niti za sproti ni zadostovalo, kamoli da bi se preskrbeli za zimo. Baron je naročil 1000 vagonov naznanjenega ali rekviriranega krompirja in krompir je bil naslednji dan v Budimpešti. Tudi vprašanje glede premoga je obljubil baron temeljito rešiti. Dela radikalno in brezobzirno, da le zadosti prevzeti nalogi. Te dni je zopet odstavil javnega funkcionarja — vertiškega notarja Desiderja Sajo, ker je bil malomaren pri rekviriranju živil.

— **Preskrbovalni urad.** Za drugega podpredsednika preskrbovalnega urada je imenovan socialdemokratski poslanec dr. Karel Renner.

— **Razširjenje odredb v svrhu preprečenja nalezljivih konjskih bolezn.** Ker so žrebeta, ki se oddajajo poljedelcem iz posameznih konjskih bolnic, konjskih zbiralnic itd., izpostavljena ravno tisti možnosti okuženja, kakor iz takih zavodov došli za vojne namen nesposobni konji, se je državnim konjerejskim zavodom naročilo, da se imajo določbe razglašene c. kr. poljedelskega ministrstva z dne 9. junija 1915, št. 24.511, smiselno uporabljati tudi pri gori omenjenih žrebetih. Te določbe predpisujejo odredbe v svrhu preprečenja kužnih konjskih bolezn.

— **Vinska letina na Srbskem.** Iz Belgrada poročajo: Vinski pridelek v Srbiji cenijo letos na 50.000 hl. V vojni opustošene vinograde so porabili za druge kmetijske pridelke. Najboljša je bilo trgatav v Kragujevcu in Kruševcu. Tod so plačevali grozdje po 50 kron met. stot.

Dnevne novice.

— **Kmečko prebivalstvo in peto vojno posočilo.** Poljedelski minister grof Clau-Martinic je izdal na kmečko prebivalstvo poziv, v katerem med drugim pravi: Petič kliče država svoje državljane, da ji zaupajo svoj razpoložljivi denar, da more srečno dovesti do konca boj za obstanek monarhije. Varnost in koristnost tega državnega posojila je bila v javnosti že temeljito pojasnjena. Le eno naj še dodam, kar je vzvišeno nad vsak dvom: da vsak milijon vojnega posojila zvišuje vrednost vsakega milijona našega denarja. Od gospodarskega vzdrževanja je odvisna zmaga. Da pa moremo gospodarsko prebiti, moramo finančno vzdržati. Za junaškim zidom naših in zaveznikovih armad je naša naša domovina varno varstvo; ob tem zidu se bo končno veljavno zrušil naval naših sovražnikov. Od otroških let smo obličiali: Vse za dom in za cesarja, za cesarja blago kri. Kar smo obljubili, moramo tudi držati. Domovini, ki jo naši junaki branijo s svojo krvjo, moramo dati na razpolago svoj razpoložljivi denar, da more vojno dovesti do častnega miru. Ne da se tajiti, da je vojno gospodarstvo tudi kmetu prineslo dohodke, ki mu omogočajo, da se v višji meri, nego bi bil drugače mogoč, udeleži podpisovanja petega vojnega posojila. Pa je tudi vsakogar patriotična dolžnost, da dá v vojni pridobljena sredstva v čim največji meri državi na razpolago. V resni uri se obračam na celokupno avstrijsko kmetijstvo, na velike in male kmete vseh dežela in narodov naše države s toplim pozivom: Z obilnimi podpismi naj dokažejo svojo vsikdar v dejanju izkazano, neomahljivo patriotično požrtvovalnost, da bo mogla zedovina nekoč pisati, da so stali avstrijski kmetovalci ob uri nevarnosti tudi tu v prvih vrstah ter so dali domovini veselega srca, kar je potrebovala.

— **Šestdesetletni generalnega polkovnika ekscelece Boroeviča.** Z magistrala smo prejeli: Gospod župan je odpisal kot odgovor na brzojavno obvestilo o nodelitvi pešpolka št. 17. Njegovi cesarski Visokosti cesarjeviču in kot čestitke k šestdesetletnici Njegovi ekscelenci generalnemu polkovniku Boroeviču sledečo brzojavko: Eksceleca generalni polkovnik Svetozar pl. Boroevič. Brzojavko, katero mi je blagovolila Vaša eksceleca povodom nad vse osrečujočega nas cesarskega odlikovanja pešpolka »Cesarjevič« št. 17 predobrotno poslali, sem v večerajnji seji naznanil občinskemu svetu. Brzojavko smo sprejeli kot znamenje, da Vaša eksceleca osrečuje deželno glavno mesto Ljubljano s trainimi simpatijami ter izrekamo zanjo globokočuteno zahvalo. Sledeč svojemu lastnemu čustvu kakor tudi sopslasno sprejetemu sklenju zbrnega občinskega sveta, se drzmem uporabiti to priliko, da Vaši ekscelenci k bližnji rojstni šestdesetletnici

najtoplejšje in iz dna srca čestitam. Cela Ljubljana je edina v želji, da bi bila našemu častnemu meščanu, s slavo ovenčanemu generalnemu polkovniku in zmage vajenemu vojskovodji, ki danes v nobenem oziru ne kaže, da bi čutil življenja pezo ter se dviga iznad vojnega vrveža kakor postava iz jekla in železa — življenska doba podaljšana do skrajnih mej! Našemu častnemu meščanu in generalnemu polkovniku trikratni živio! — Župan dr. Ivan Tavčar.

† **C. in kr. pešpolk št. 17 »Cesarjevič«.** Pod tem naslovom piše uradna »Lai-bacher Zeitung«: »Predvčerajšnjim javljena vest, da je Njegovo Veličanstvo cesar Karel blagovolil svojega prvorojenega sina in prestolonaslednika cesarjeviča Franc Jožefa Otona imenovati za polkovnega imejtelja pešpolka št. 17 in odrediti, naj nosi ta pešpolk ime »Cesarjevič«, je vzbudila v Ljubljani veliko zadovoljstvo. Od najvišjega vojnega gospoda tako milostljivo odlikovani polk je naš domači polk, s katerim je glavno mesto Kranjske s ponosom in z ljubeznijo tesno spojeno. Moštvo polka, ki se rekrutira iz cele Kranjske, se je odlikovalo od ustanovitve polka v vseh bojih, ki jih je vodila monarhija in si je pridobilo s hrabrimi vojnimi čini ime elitne čete, ki preмага vse, tudi navidezno nepremagljive težkoče. Kake zasluge so si priborili »Janezi«, kakor imenuje ljudstvo »sedemnajste«, tekmo sedanje svetovne vojske, o tem bo vedela poročati zgodovina, ko bo govorila o junakih činih »železnega zbora«, h kateremu pripada tudi naš domači polk. Da niso te zasluge neznačne, vemo iz uradnih vojnih poročil, ki so opetovano govorila o izrednih junaških polka; vemo pa to tudi potomi službenih, v dnevnem časopisu objavljenih pohval poveljnikov in jih lahko presojamo tudi po številu vojnih odlikovanj, ki so bila podeljena moštvo polka. Morajo biti to res izvanredna dejanja, če se je Njegovo Veličanstvo odločilo, da poviša polk, kateremu je poveljeval kot poveljnik svoje armade, kot cesar k nekakemu gardnemu polku njegovega prvorojenca in prestolonaslednika. Ljubljana zre s ponosom na svoj domači polk in je Njegovemu Veličanstvu cesarju za izkazano milost iskreno, srčno hvaležna v svojih zvestih srcih.«

† **»Slovenčev« odmev v Dalmaciji.** Na neko vprašanje odgovarja splitsko »Naše Jedinstvo«: »Če nemški listi pišejo tako, tedaj to delajo, ker mislijo, da se za tiste načrte borijo avstrijski narodi. Toda mi vsi drugi v Avstriji vemo, da se avstrijski narodi bore za veliko, krepko, svobodno in neodvisno Avstrijo narodov, ki bo od svojih narodov zahtevala enake dolžnosti, a jim bo dajala tudi enake pravice. S temi besedami ponavljamo izjave ostalega slovenskega časopisja.«

† **Državni zbor.** V parlamentarnih krogih se govori, da bodo radi draginje diete poslancem pavšalirali z 8000 kronami na leto. Postavodajalna doba parlamenta se bo podaljšala najbrže za dobo dveh let. Bolnišnico bodo iz parlamenta selili tri tedne. Koncem decembra bo pričel državni zbor lahko zborovati.

† **Duhovniške spremembe.** Dne 21. t. m. je bil kanonično umeščen na podeljeno mu župnijo Sp. Tuhinj č. g. Ivan Opeka, kaplan v Komendi. Premeščena sta bila č. gg. kaplana: Ivan Černilec iz Preserja v Komendo in Ivan Vindišar iz Semiča v Preserje.

† **»Grazer Tagblatt«** vprašuje zakaj se dalmatinski uradni list »Smotra Dalmatinska« ne tiska v nemščini. V Dalmaciji vendar Nemcev ni.

† **Odlikovanja pri 27. domobranskem polku.** Srebrne hrabrostne svetinje II. raz. so dobili: narednik Al. Zornik, desetinik F. Eržen, desetinik Iv. Mlakar, pešec Leopold Puhar. Bronaste hrabrostne svetinje so dobili: četovodja Fr. Koželj, četovodja Fr. Šlibar, četovodja Avgust Čuk, desetinik Lenard Bizjak, desetinik Ivan Rozmanec, poddesetinik Ivan Rutar, desetinik Fr. Rozman, pešec Matej Kuralt, pešec Franc Uršič. Odlikovani so vsi od visoke gorske stotnije št. 13. Čestitamo!

† **Odlikovan je bil s srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda za hrabro obnašanje v bojih pri Trziču Janez Žagar, c. kr. praporščak 5. dom. pp., prideljen nekemu češkemu pešpolku.**

† **Smrt za domovino.** V najlepšem cvetu svojega življenja je padel za domovino na južnem bojišču Franc Marješič dne 3. novembra 1916. Rojen je bil 13. aprila 1889. l. na Podreči pri Medvodah.

† **Smrtna nesreča v gozdu.** Dne 28. nov., v torek, sta v gozdu nad vasjo Kupljenik spravljala drva po drči Klemen Pretnar iz Zagorice in njegova žena Terezija. Opoldne je mož šel v vas iskat kosilo, žena je v gozdu sama ostala. Ko se mož vrne, dobi ženo ležečo ob drči; ob glavi pa je ležal težek

hlod; gotovo se je sprožil, ženo potegnil v drčo in jo na mestu ubil. Čepin, katerega je žena rabila, je ležal proč od nje. Ko je mož ženo dobil, je bil že mrtva. Mrtvo ženo sta mož in sin pripeljala v mrtvašnico na Boh. Belo. Mož je preje stanovan na Kupljeniku in je bil znan pod imenom Pikon. Mrtva žena zapušta 7 malih otrok. Mož je prišel pred tednom domov na vojaški dopust, da napravi drva za družino in se mora sedaj vrniti v vojaško službo. Ubogi otroci!

† **Šmarnice in vijolice.** Iz Radeč pri Zidanem mostu nam poročajo, da so dekleta prinesla v cerkev lepo cveteče in dišeče šmarnice. — J. Mozenič nam piše z bojišča: Na zasneženem orjaku Rombonu dobil sem na malem nezasneženem prostoru krasno cvetočo vijolico. Pač redke slučaj v zasneženih okopih v tem času.

† **Dopisovanje z našimi ljudmi v krajih, katere so zasedli Italijani.** Oddelek L skupnega »Zentralnachweisbureau«, Dunaj I., Brandstätte 9, posreduje kot edino mesto kratke vesti, največ 20 besed in ne večkrat kakor enkrat na mesec, z avstrijskimi državljani, ki so ostali v krajih, katere so zasedli Italijani ali so iz teh krajev a drugje v Italiji. Ne posreduje pa takega mesečnega dopisovanja z našimi vojnimi ujetniki ali interniranci v Italiji.

† **Brzojavni promet z vojnimi ujetniki v Rusiji je promet dovoljen.** Temeljna pristojbina znaša 60 vin. in 53 vin pristojbina za besede. Za sedaj so dovoljene brzojavke le v mažarskem, nemškem in francoskem jeziku. Brzojavke s plačanim odgovorom so nedopustne.

† **Častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje** so prejeli: Ivan Škrbinec, vpok. nadučitelj v Višnjigori in Franc Kovač, nadučitelj v Zatičini; dalje uslužbenci trboveljske premovalne družbe: Franc Deroševšek, Franc Priman in Ivan Bašelj.

† **Iz ruskega ujetništva** so se oglasili: F. Chwatal; Selan Anton z Viča; Josip Berjak z Dolenjskega. — Četovodja Franc Fink, Trebnje; predmoister Jakob Kavčič, Notranjsko, in Glavan F.; topničar Alojzij Podražaj, Čatež pri Trebnjem. Imenovani topničarji so bili ujeti pri Kolomeji dne 28. junija. Njih naslov: Kerzonska gubernija, Ananiewski ujezd, Počkova Stancia Hanski, Nova Pavlowska, Ekonomia, Rusija.

† **Trgovec Srečko Šircelj** iz Leskovača leži zdaj v bolnišnici. Naslov: c. in kr. rez. bolnišnica Klattau, Sternthal pri Ptuj, baraka št. 10.

† **Padel** je 11. oktobra za domovino v deveti laški ofenzivi pri Bovškem Logu 19letni Ludvik Skok. Služil je pri 27. dom. pešpolku.

† **Promocija.** Za doktorja vsega zdravilstva je dne 22. t. m. na Dunaju promoviral g. Karel Luschitzky.

† **Za evidenčnege geometra II. razreda** je imenovan evidenčni eleve Franc Osolc.

† **Na šest let težke ječe** je obsodilo mariborsko izjemno sodišče 25letnega, že večkrat predkaznovanega mesarskega pomočnika Jožefa Senčarja iz Slabotincev, ki je po Mariboru ter bližini in daljni okolici nešteto sleparil. Sedaj bo nekaj časa mir pred njim.

† **Nesreča na morju.** Blizu Zadra je prevrnil močan veter jadernico, v kateri je bilo 30 oseb. Utonilo je 5 žensk, drugi so se rešili.

† **Morilec** grofice Le Grell v Zagrebu Gabriel Müller in njegova priležnica Kristina Filipović sta obsojena vsak na 20 let ječe.

† **Smrt stoletne plemkinje.** V graškem plemiškem samostanu je umrla grofica Thurn-Valsassina-Como-Vercelli, baronica na Križu. 14. t. m. je dopolnila 100 let ter je bila zadnja potomkinja štajerske veje svojega rodu.

† **Potres** je bil v Osijeku dne 25. t. m. ob 4. uri 22 min. popoldne, ki pa ni povzročil nobene škode. Kakor se sodi, je bil to le lokalni potres, ker ga v Zagrebu niso čutili.

Primorske novice.

† **Venec mesta Trsta** na krsto cesarja Franca Jožefa nosi na trakovih v mestnih barvah latinski napis: Vsi-kdar najzvestejše mesto Trst — v večen spomin na dobrote, — sprejete od Frana Josipa Prvega, — svojega cesarja, gospoda in pokrovitelja.

† **V vseh mestnih uradih in zavodih v Trstu** danes povodom pogreba cesarja Franciška Jožefa počiva službovanje.

† **Smrtna kosa.** Iz Trsta nam poročajo, da je v torek dne 28. t. m. nagle smrti preminul občeznani veletržec in posestnik Anton Vouk, ki je imel svoje veliko skladišče v ul. Carintia št. 4. Pokojnik je bil zaveden blag človek in si je znal pridobiti ljubezen vsih, ki so ga poznali. Z odprtim srcem

je vsakomur pomagal z dobrimi nasveti in nikdar ni vedela levica kar je dala desnica. Počivaj v miru naš ljubi Anton! Globoko užaloščeni rodbini naše najskrenejše sožalje.

† **Ustanovitev učnega tečaja in konvikta za slovenske begunce srednješolce v Kromerizu.** C. kr. namestništveni svetnik v Trstu nam pošilja: Glasom razpisa c. kr. ministrstva za notranje zadeve z dne 20. oktobra 1916, št. 49.460, se ustanovi v Kromerizu gimnazijski zaposlovalni tečaj za begunske srednješolce slovenske narodnosti z uporabo za goriško državno gimnazijo s slovenskim učnim jezikom odobrenega učnega načrta. Temu tečaju se ima priklopiti konvikt, v katerega bi se moglo sprejeti kakih 100 gojencev. Ker bode pripadala večina obiskovalcev tega srednješolskega tečaja in gojencev konvikta ubožnim begunskim slojem, bode država preskrbela na lastne stroške za vse učence z državno podporo prehrano, obleko, obutev in zdravljenje. Premožni gojenci pa bodo morali plačati primerno, od c. kr. moravskega namestništva določeno pristojbino za kritje stroškov za prehrano, obleko, obutev, šolske knjige, zdravljenje itd. in malo šolnino kot prispevek za delno kritje stroškov gimnazijskega tečaja in konvikta. Ta tečaj in konvikt sta namenjena v prvi vrsti slovenskim, na Nižjem Avstrijskem, Štajerskem, Češkem in Moravskem bivajočim srednješolcem - beguncem s podporo iz državnih sredstev, v drugi vrsti pa premožnejšim v gorenjih deželah bivajočim srednješolcem in pa srednješolcem-beguncem na Kranjskem in Primorskem. Prošnje za sprejem imajo vložiti dotični srednješolci, oziroma njihovi starši tekom 14 dni potom politične okrajne, oziroma policijske oblasti sedanjega bivališča. V prošnji, katero je opremiti z zadnjim šolskim spričevalom, je navesti, če uživa dotični srednješolac državno begunsko podporo, kar mora biti potrjeno od dotične politične, oziroma policijske oblasti. — O sprejemu odloči c. kr. moravsko namestništvo v Brnu. Med navedenima kategorijama ubožnejših in premožnejših srednješolcev imajo oni prednost, ki imajo boljše spričevalo, dalje oni brez staršev, oziroma oni, ki ne živijo pri svojih starših. Ako se sprejme srednješolac v kromeriški konvikt, njegovi starši še nikakor ne dobijo pravice, da se morejo tudi oni preseliti v Kromeriz. Prošnje s potrebnimi prilogi imajo vložiti na pristojnem okrajnem glavarstvu ali policijskem ravnatelstvu (v Trstu za mesto pri dotičnem policijskem komisarijatu, za okolico pri c. kr. namestništvemenu svetniku) do 8. decembra tek. leta. — Schneider I. r.

† **Umrl** je v 24. letu starosti v Pulju g. Hektor Alunič.

† **Razpis natečaja.** Ena izpraznjena prebenda ustanove za plemenite gospe poknežene grofije Goriško-Gradišanske se s tem razpisuje z opazko, da imajo prosilke predložiti svoje prošnje v šestih tednih pri podpisnem deželnem odboru (Dunaj, I. Parlament). V ta namen naj dokažejo: 1. da imajo najmanj 18 let; 2. da so uboge; 3. vrsto svojega plemenitstva in ali spadajo med plem. rodbine poknežene grofovine; 4. lepo vedenje; 5. stan in premoženje svojih starišev in zasluge le-teh za državo; 6. število sester, ali uživa že katera izmed njih ali prosilka sama kako prebendo ali drugačno podporo. Prošnje, ki so bile predložene deželnemu odboru na podlagi natečaja z dne 3. septembra 1916, št. 5418/16, veljajo tudi za pričujoči natečaj. — Od goriškega deželnega odbora na Dunaju.

† **Iz ruskega ujetništva** so se oglasili: Mihael Kenda, 27. dom. pp., 2. s., doma v Dolini pri Trstu; Ivan Berginc, p. d. Tomazič, doma iz Žage; četovodja Melihen Andrej, Serpenica; desetinik Skok Josip, Škoflje; poddesetinik Černic Karel, Gorica; pešci Škernec Franc, Mlinar Andrej in Černigoj Angel, vsi od 97. pešpolka; Henrik Štokelj, Vel. Žablje; Alojzij Grmek, Tuplče; Kempfle Lovrene, Nemški rut, Tolmin. — Iz ruskega ujetništva so se oglasili, oziroma poslali pozdrave naslednji goriški Slovenci: A. Suban, doma z Nabrežine; R. Švara, doma iz Komna 80; Anton Radovič, doma z Nabrežine; France Grmek, doma iz Gabrovice pri Komnu; Iv. Pertot, doma z Nabrežine; Jožef Besednjak, doma iz Škrbine pri Komnu.

Ljubljanske novice.

† **Ij Društvo hišnih posestnikov** v Ljubljani ima v sredo 6. decembra t. l. v hotelu Tratnik na Sv. Petra cesti svoj občni zbor in pozivlje vse posestnike, ki še niso člani društva, da pristopijo naši organizaciji. Saj je vendar veliko slučajev eklatantnih dokaz, da le močna organizacija more kaj doseči, posameznik pa nič. Ako naše društvo nima zaslombe pri posestnikih, je društveno delovanje brezuspešno. Mnogo vprašanj mora priti, kadar se politično vreme nekoliko zvedri na dnevni red, katera je mogoče vsestransko preresetavati, ako se posestniki združijo v močno organizacijo. Da zamore društvo v

korist ljubljanskih posestnikov delovati, mora biti taka gospodarska korporacija močna. Če je hišni gospodar nečimeren, škoduje ne samo sebi, ampak tudi strankam. Geslo nekaterih gospodarjev: »Če gre davek kvišku, grem pa tudi jaz z gostaščino kvišku«, je popolnoma napačno, ker na eni strani si bodo stranke poskusile na drug način pomagati, na drugi strani morajo pa vendar hišni gospodarji se potruditi, da se zvišanje stanarine v ljubljanskih hišah vendar enkrat omeji. V Ljubljani ne stanujejo samo bogate in dobro situirane stranke; 80% jih je gotovo revnih ali saj nezmožnih visoko najemščino plačevati. Ne smemo pripuščati, da bi rasla stanarina vsled doklad neskončna. Pričakovati je torej, da se bo vsak posestnik odzval temu vabilu in pristopil k društvu posestnikov. Letni prispevek je tako majhen, da ne pride v poštev.

† **Ij Nadaljna oddaja krompirja pri aprovizaciji.** Krompir pri mestni aprovizaciji se bo zopet oddajal drugi teden. Natančnejši razpored se objavi pravočasno. Na vrsto pridejo še vsi okraji, najprej pa III. in VI. okraj, ki v drugič še nista bila na vrsti.

† **Ij G. Ante Gaber,** ki je bil dalje časa tajnik srbskega narodnega muzeja v Belgradu, je po vohu naših in bolgarskih čet v Srbijo prestopil v bolgarsko službo ter se sedaj nahaja pri 17. pešpolku v Judenburgu.

† **Ij Iz daljnega sibirskoga mesta Tere** pošiljajo v Ljubljano pozdrave t. l. Slovenci: med. Iv. Lušin, Joško Prezelj, Jožef Trtnik, V. de Gloria, Karel Peršel, Vladimir, Pirkovič, Pavel Zamida ter Franc Možina.

† **Ij Preskrba za prihodnje leto.** Koširjev obsejni vrst Pred Prulami, kjer je bil svoj čas Mühleisnov prostor za les, je vzel v najem vojaštvo in ga že pridno pripravlja za zelenjavo. Vrbe ob cesti so oziroma bodo posekali, vrt pa ogradili. Ker je kompleks velik in dobra zemlja, bo ta vrt vsekakor donasal obilo zelenjave, po vojski ga bode pa lahko vzel v najem kak vrtnar, ki mu bode že z ozirom na bližino trga jako dobro služil. Tudi stranke obdrže za prihodnje leto Na Prulah ves svet, ki jim ga je odstopila mestna občina brezplačno. Istotako je tovarnar Samassa dal svojim delavcem na Prulah ves travnik na razpolago, ki je že razoran, kakor tudi par zasebnih parcel. Gotovo imajo okoli mesta nekateri posestniki na razpolago še več ledine in bi vsekakor napravili dobroto, ako bi za prihodnje leto tudi to odstopili revnejšim slojem, da bi si vsaj nekaj pridelali. In to bi seveda bilo potreba storiti čimprej, dokler je še čas ledino preorati. Vsekakor bi živež ljudem mnogo bolj prav prišel kakor pa istih par bilk trave.

† **Ij Umrl** so v Ljubljani: Friderik vitez Foedransperg, sin umirovljenega davčnega nadupravitelja, 11 tednov. — Amalija Lozej, služkinja, begunka, 22 let. — Antonija Vajdič, zasebnica, 67 let. — Stanislava Višnikar, rejenka, 5 mesecev. — Katarina Pavlin, hišnica, 63 let. — Martin Steinhäusel, strojevodja, 40 let. — Vencelj Blaha, Ivan Schlager in Josip Ksiazek, pešci. — Marija Kunstelj, mestna uboga, 85 let.

† **Smrtna kosa.** Dne 28. t. m. je umrl v dež. bolnišnici Matej Steržinar, vratar juž. železnice v pokoj, stanujoč v Nunski ulici 8, v visoki starosti 78 let.

† **Ij Štedite s plinom.** Piše se nam: Plinarna že delj časa navzlic vsemu prizadevanju ne dobiva nobenega plinskega premoga; radi česar se njena zaloga premoga kar hitro zmanjšuje. Da bode mogoče s to zalogo več časa shajati in da se prepreči nevarnost, da bi plinarna morala svoj obrat popolnoma ustaviti, se p. n. odjemalci plina nujno prosijo, da porabo plina omejé na kolikor mogoče malo mero, osebno, da opusté porabo plina za kuhanje in kopeli.

† **Ij Našla se je denarnica.** Poizve se Sv. Petra cesta 64. parter.

Po svetu.

† **Kirurg Doyen umrl.** V Parizu je umrl slavni kirurg, preiskovalec raka, Louis Doyen.

† **Izumitelj strojne puške umrl.** 24. t. m. je v Londonu umrl izumitelj strojne puške sir Hiram Maxim, star 76 let.

† **Umrl** je v neki budimpeštanski bolnišnici nekdanji srbski generalni poslanik Gjuro Barlovac, kateri je za časa vlade kralja Aleksandra zastopal srbsko vlado v Budimpešti.

Pogrešani vojaki.

† **Išče se Anton Velepec,** 27. dom. pp., 8. stol. I. baon 22/27, 14. stol.; pojasnila prosil Marija Steiner, Zagorje ob Savi. — **Išče se Alojzij Sever,** doma v Budanjah, hiš. št. 43. Služil je pri 5. domobranskem polku in 42. marškompaniji. Prosim, ako kdo

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani sprejema prilave na

peto 5 1/2 % avstrijsko vojno posojilo

po objavljenih pogojih, tako da stane nominalnih K 100.—:

I. 40letno 5 1/2 % amortizacijsko državno posojilo 92 kron. - II. 5 1/2 % dne 1. junija 1922 povračljivi državno zakladni listi 96 kron.

Vrednostni papirji avstr. vojnega posojila se sprejmejo v brezplačno shrambo in upravo.

St. 2864.

Razglas.

Mestna hranilnica v Kranju je vsled sklepa upravnega odbora v seji dne 25. novembra 1916 znižala obrestno mero počenši z dnem 1. januar. 1917, in sicer:

1. za hranilne vloge na

4 %

hranilne vloge se obrestujejo polmesečno, obresti se pripisujejo h kapitalu polletno, to je dne 30. junija in dne 31. decembra vsakega leta; 1 1/2 % rentni davek in tudi 100 % vojni pribitek k temu davku plačuje hranilnica sama iz lastnega premoženja;

2. za hipotečna posojila na 5 %.
3. za posojila proti zastavi vrednostnih papirjev na 5 1/2 %;
4. za menice na 6 %.

2820

Ravnateljstvo Mestne hranilnice
v Kranju, dne 28. novembra 1916.

Pri nakupu blaga za zimo se priporoča trdka

O. BERNATOVIČ,
Ljubljana, Mestni trg 5-6.

V zalogi se nahaja raznovrstno blago za dame in sicer: kostumi, plašči volneni, baržunasti, iz gladkega in prešanelega pliša, razne kožuhovinaste garniture, posamezna krita in bluze v najmodernejšem kroju in barvah. —

Mične novosti v konfekciji za gospode, deklice in dečke, vse po primerno nizkih cenah. —

2787

Gospodična srednjih let išče službe v župnišče ali h kakemu samostojnemu gospodu kot

kuharica

in gospodinja; vešča je slovenščine in nemšč. Naslov pove uprava lista pod št. 2793.

Božične in novoletne

kakor tudi umetniške, vojaške in razne druge vrste

razglednice

dalje raznovrstni pisemski papir v mapah, vojnopoštne dopisnice ter sploh vse v trgovino s papirjem spadajoče stvari prodaja na debelo in drobno po najnižjih cenah

L. Pevalek, Ljubljana, Zidovska ul. 4

Okraski in svečke za božično drevo. Velika za oga znamk iz vseh delov sveta!

Valjčni mlin

s celim pripadajočim posestvom na Glincah pri Ljubljani se prodn. Reflektantje naj si blagovoljivo posestvo ogledati na licu mesta, potem lahko dobijo natančnejše informacije pri **Adolfu Hauptmann, Sv. Petra cesta št. 39, Ljubljana.** 2774

Na znanje!

Sicheri Josip, organist, Ribnica. V zalogi so še sledeče skladbe:

1. 6 mašnih za mešan zbor, partitura K 1-20, glasovi à 20 vin.
2. Božične pesmi, partitura 1 K 20 vin, glasovi à 30 vin.
3. Postne in misijonske, partitura 2 K 30 vin, glasovi à 40 vin.
4. 25 Marijinih, partitura 2 K, glasovi à 30 vin.
5. Lavretanske litanije (Semeniške), partit. 30 v.
6. Litanije sv. Jožefa, partitura 20 vin.
7. Trije moški zbori, partitura 30 vin.

Naroča se po dopisnici pri skladatelju, ki pošilja po povzetju poštnine prost. 2732

Prosim, oglejte si predležee oblike nog, in ne bodete prišli težko do prepričanja, da oblika čevlja ne sme biti poljubna, temveč obliki noge popolnoma prilagoden. Človeške noge niso vse enake oblike, vsaka noga ima svoje posebnosti, in te posebnosti upoštevati je dolžnost vsakega izkušen. veččaka.

Poskusite pri: 2472

Fran Szantner

specialist za ortopedična in anatomska obuvala

Ljubljana, Selenburgova ul. 4.

Proda se skoro nov **pisalni stroj**

Naslov pove uprava Slovenca pod št. 2810

Zamaške

nove in stare **kupi** vsako množino trdka **JELAČIN & Ko.** Ljubljana
Ljubljanska industrija probkovih zamaško.

Oficijelno subskripcijsko mesto:

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

in njene podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Gorici (t. č. v Ljubljani), Sarajevu in Celju

sprejemajo priglasene na

peto 5 1/2 %-no avstr. vojno posojilo

I. štiridesetletno davka prosto 5 1/2 %-no amortizacijsko državno posojilo à 92.50 % za 100 K nom.

II. davka proste 5 1/2 %-ne, dne 1. junija 1922 vračljive državne zakladnice à 96.50 % za 100 K nom.

in odobre vsakemu subskribentu 1/2 % bonifikacijo. — Podpisovanje se vrši od 20. novembra do 16. decembra 1916.

Kranjska deželna banka

sprejema prijave na

peto 5 1/2 % avstrijsko vojno posojilo

po originalnih pogojih:

I. 40 letno 5 % amortizacijsko državno posojilo, za K 100 nominale
92 kron.

II. 5 % dne 1. junija 1922 povračljivi državnozakladni listi v zneskih najmanj po K 1.000, za K 100 nominale
96 kron.

V svrhu podpisovanja vojnega posojila daje banka hipotekarna in komunalna posojila.